

Література

1. Кащенко А. Великий Луг Запорозький URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=4667> (дата звернення: 28.10.2023).
2. Костенко Л. І засміялась провесінь: – Пора!.. URL : <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=5627> (дата звернення: 28.10.2023).
3. Серета В. Українська Атлантида URL : https://pilipyurik.com/index.php?option=com_content&view=article&id=347:2010-04-29-11- (дата звернення: 28.10.2023).
4. Шевченко О. Батько Великий Луг. URL: <http://www.poetryclub.com.ua/getpoeem.php?id=524398> (дата звернення: 28.10.2023).
5. Шевченко Т. Іржавець. URL: <http://litopys.org.ua/shevchenko/shev208.htm> (дата звернення: 28.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-372-2-17>

А. МИРОНОВ

*аспірант кафедри слов'янської філології,
Запорізький національний університет*

УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ ПЕРШИХ МІСЯЦІВ ВІЙНИ

Повномасштабне російське вторгнення в Україну стало поштовхом для значної кількості українських митців, які майже одразу відгукнулися на трагічні для країни події. Одним із найяскравіших та найпопулярніших мистецьких продуктів періоду російсько-української війни є пісні. Багато хто з українських поетів, музикантів та виконавців звернувся до відтворення війни у своїй творчості.

У піснях, що були створені впродовж перших місяців повномасштабної російської агресії, простежуються певні закономірності. «Світ – це моє уявлення» [цит. за: 1, с. 15], – писав А. Шопенгауер, тож, соліпсистська позиція індивідуума є цілком природною. Та навіть автори, для яких було характерним фокусування на особистісному, звернулися до трагедії народу, відбувся вихід за межі «я» в простір «ми».

Митці переживали виплеск емоцій, який був і залишається співзвучним значній частині українців та навіть громадянам інших країн. Це були щирі почуття, які шукали виходу через страх, лють, віру, відчай, надію та інші емоції перших місяців війни. Окрім нових пісень, виконавці часто переспівували свої старі твори з новими словесними текстами. Наприклад, у березні 2022 року співачка Наталя Могилевська на своєму YouTube-каналі [2] виклала нову версію відомої пісні «Місяць» з новими віршами поета Юрія Рибчинського «Я кажу ні жахливій цій війні» [3], «...адже кожна конкретна думка ставала перемогою, ... кожен наш жест набував характеру бою» [4]. Отже, відбулася трансформація сенсів пісні із занурення в особистісне до екзистенційних рефлексій.

Більшість митців використовували в релізах перших місяців повномасштабної російської агресії українську мову, навіть якщо раніше ці артисти співали здебільшого іншими мовами, зокрема, російською. Часто відбувалися переклади російськомовних пісень українською (наприклад: «Воїни світла» – переклад поетом Сергієм Жаданом пісні білоруського гурту Ляпіс Трубецкой [5]; переклад Сергієм Бабкіним пісні «Я солдат» [6])

У багатьох піснях йдеться про конкретні події російсько-української війни. У текстах є назви конкретних видів озброєння та військової техніки. Наприклад, назва турецьких безпілотників «Bayraktar TB2» (Тарас Боровок – «Байрактар» [7], Христина Соловій – «Українська лють» [8]). Часто трапляються топоніми, пов'язані із воєнними діями (гурт Kozak System – «АЗОВ-СТАЛЬ» [9], гурт Океан Ельзи – «Місто Марії» [10]).

Щодо музичного складника пісень перших місяців повномасштабного вторгнення, то йому приділялося менше уваги, зокрема й тому, що часто відбувався переспів наявних пісень зі зміною тексту (наприклад, пісня Христини Соловій – «Українська лють» [6]), або переспів народних пісень («Ой у лузі червона калина» у виконанні Андрія Хливнюка [11]). Також музиканти самі переспівували свої відомі пісні, змінюючи текст, підлаштовуючи його під актуальні події (наприклад, переспів Сергієм Бабкіним пісні «Я солдат» [8]).

У випадках, коли була створена нова авторська музика, звертає увагу часте використання досить простих засобів музичної виразності, зокрема простих гармонічних зворотів, які є досить характерними й для конкретних виконавців, і для попмузики загалом. Як бачимо, відбувається пошук нового змісту при старих формах та засобах його втілення.

Отже, можна зробити висновок про те, що в більшості релізів українських музикантів та гуртів, що були опубліковані в перші місяці повномасштабного російського вторгнення, відбувся щирий емоційний відгук митців на трагічні для всього українського народу події війни, намагання висловити свої почуття болю та впевненості в нашій правді та перемозі. У творчості майже кожного поета, композитора чи виконавця знайшов місце відгук на події, що відбуваються навколо.

Для багатьох авторів пісень це був пошук нового змісту через старі вербальні та музичні форми, прорив від камерних тем до відчуття зв'язку з долею народу та країни, вербалізації раніше не притаманних їм проблем війни й миру, волі й неволі, величності патріотизму й альтруїзму.

Українські пісні, створені протягом 2022 – 2023 рр., майже всі написані державною мовою, активно поширюються у цифровому просторі й знаходять відгук у слухацької аудиторії, що фіксується відповідною статистикою прослуховувань та переглядів.

Список використаних джерел та літератури

1. Hagberg G. Describing Ourselves. Clarendon Press. Oxford, 2008. 264 p.
Наталія Могилевська – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCid1-0ysWQJIU34keP7JXuw> (дата звернення: 31.10.2023).
2. Наталія Могилевська – Я кажу НІ! Жахливий цій війні! Текст пісні, слова. URL: <https://pismi.ua/nataliia-mohylevska-ya-kazhu-ni-zhakhlyvii-tsii-viini> (дата звернення: 31.10.2023).
3. Freedom, Resistance, and Responsibility: The Philosophy and Politics of Jean–Paul Sartre. URL: <https://www.nationalww2museum.org/war/articles/jean-paul-sartre-philosophy> (дата звернення: 31.10.2023).
4. Ляпис Трубецкой – Воїни світла [official video] – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ayDNTDcZok8> (дата звернення: 31.10.2023).
5. Сергій Бабкін – Я солдат (2022 version) – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OOdvpDFfhc> (дата звернення: 31.10.2023).

6. Тарас – Пісня Байрактар (TARAS – BAYRAKTAR SONG) – official version – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hRiYXdiFHM0> (дата звернення: 31.10.2023).

7. Христина Соловій – Українська лють (Bella Ciao cover) – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PqVCQEthhOU> (дата звернення: 31.10.2023).

8. KOZAK SYSTEM – АЗОВ-СТАЛЬ – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=slyZVNKuMhE> (дата звернення: 31.10.2023).

9. Океан Ельзи – Місто Марії | audio Океан Elzy – Misto Marii – YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_XgWdxyBmB4 (дата звернення: 31.10.2023).

10. Андрій Хливнюк (Бумбокс) – Червона Калина – YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SCGhRdgtidM> (дата звернення: 31.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-372-2-18>

О. МУРАВІН

Запорізькій національній університет

ДВІ ІСТОРІЇ: М. ДРАГОМАНОВ І А.ЖЕЛЯБОВ

«Історія постійно пишеться наново. З'являються нові вчені, ще більшою мірою нові художники, мислителі, які по-новому оцінюють відомі події, розвивають нові концепції, виробляють нові погляди... Озираючись назад, людство йде вперед. Завдяки цьому – стає об'єктивнішим, розумнішим. Важливі історичні події з повним правом знову оцінюються новим поколінням», – ці слова були сказані письменником Ю. Трифоновим, який, починаючи з 60-х років. ХХ ст., у непростий для історичних розвідок час, зміг виконати роботу не одного колективу істориків [5, с. 69]. У творах на історико-революційну тему прозаїк показав приклад створення на основі реальних фактів узагальнених образів, коли фантазія художника позбавлена суб'єктивізму та свавілля, бо спирається на історичну істину. Таким став опублікований ним у 1973 р. роман «Нетерпіння», у якому розповідається про революційний рух у Росії 70-80-ті гг. ХІХ ст., про витоки тероризму як соціального явища. За всіх часів перед художником, який звертається до Історії, поставали болючі питання. Простіше було не торкатися.